

Preek 17 mei 2009

ds. R. Koopmans, [e-mail](#), [Jozefkerk Assen](#)
[1 Samuel 5](#)
[Matteüs 28:16-20](#)

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Zending, is dat nog wel van deze tijd? Van welke God spreken we dan? Wie is de Heer?

Op de berg ontmoeten de leerlingen Jezus. Daar had Hij hun onderricht gegeven, en daar had Hij hen nu gevraagd naar toe te komen. De berg geeft uitzicht. Over Galilea en heel Israël, en een geestelijk uitzicht over heel de wereld.

Als ze Hem zien, in dat geestelijke lichaam van na de opstanding, bewijzen ze Hem eer, maar enkelen twifelen nog.

De oudere vertaling zegt: ze aanbaden. Het evangelie van Matteüs zit van begin tot eind vol van aanbedding. Aan het begin aanbidden de wijzen het kind Jezus eer. Nu aan het eind zijn het de discipelen, die Hem aanbidden.

Dát is blijkbaar wat van ons wordt gevraagd, als het gaat om de opgestane Heer. Niet dat we het begrijpen. Dat lijkt te veel op grijpen, vasthouden. Houd mij niet vast, zegt Jezus. Maar dat we aanbidden.

Maar sommigen twifelen. Dat is geen wonder, dat is heel menselijk. Zó vreemd, Jezus die de dood overwon, die opstond uit het graf en verschijnt, aanwezig is, nu hier, dan daar. Daar kun je niet bij. Je blijft aarzelend staan, wat bedremmeld. Geloven, vertrouwen, je helemaal overgeven aan die waarheid, dat wil nog niet zomaar. Twijfel hoort bij geloof, want het is vreemd. God blijft de Andere, de volkomen Vreemde, ergens. Niet te pakken, niet te manipuleren.

En toch: Jezus komt op hen toe. Zó is de Heer. Vorige zondag zeiden we het nog. Het bijzondere van onze God is: wij hoeven niet tot Hem op te klimmen, maar Hij komt naar ons toe. Het kind Jezus heet al Immanuël, God met ons.

En hier aan het einde van het evangelie is Jezus laatste woord: “Ik ben met jullie, tot aan de voltooiing van deze wereld”.

De Heer komt ons genadig tegemoet. Het komt niet van ons. Wij begrijpen niet, wij aarzelen en twifelen. Maar juist met die mensen wil Jezus van doen hebben. Het komt helemaal van Zijn kant. Hij is met ons, alle dagen is Hij ons troostend nabij en geeft ons kracht. Totdat Hij wederkomt en Hij de wereld voltooien zal.

In de tussentijd geeft Hij de leerlingen opdracht: “Ga op weg, en maak alle volken tot mijn leerlingen”.

Dit is de Bijbelse basis van de zending. Het gaat niet alleen om jou en mij, maar het gaat om alle volken. Maar niet omdat wij zo goed zijn. Niet omdat wij aan de goede kant staan. Nee, ook wij zijn twijfelaars. De basis is dit, dat Jezus zegt: “Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde”.

Dit moeten we goed verstaan.

Jezus zegt: Mij is gegeven. Gegeven door God de Vader. Jezus is door God gevolmachtigd om zonden te vergeven, om zieken te genezen, om de dood te overwinnen, om mensen op te richten uit hun lijdensweg, volken uit hun onwetendheid.

Die macht hoeven wij dus niet voor God te veroveren. Wij hoeven Christus niet aan de macht te helpen. Mensen winnen voor Jezus, volken onder het kruis klinkt al gauw al te strijdbaar. Zending is geen godsdienstig landje-pik, maar verkondiging, getuigen dat ondanks alles aan Jezus de macht is.

Ook als jouw leven als christen onder druk staat: weet, aan Jezus is de macht gegeven. Wat de mensen je ook doen, nooit zul je meer uit zijn hand vallen. Niets zal ons scheiden van de liefde van Christus. Hij verlost je van de angst, en leidt je tot de vrede.

Zending is: de mensen uitnodigen zich toe te vertrouwen aan Jezus' macht. En hen dopen en leerling maken. En als christen blijf je leerling, heel je leven lang. Zending. Niet omdat wij beter zijn, onze westerse cultuur, onze democratie. Wat goed is voor ons is lang niet altijd goed voor de ander.

Maar omdat wij geloven dat God beter is voor mensen. Hij is goed voor ons, maar Hij is ook goed voor de ander.

De Filistijnen hebben de ark van God buitgemaakt. Zij denken: wat goed is voor Israël, is ook goed voor ons. Maar dan hebben ze toch echt een verkeerde bril op. Want ze kopiëren nu juist het verkeerde.

Waarom is Israël de ark kwijtgeraakt? Ze gingen met de Heer om zoals de heidenen met hun goden. Zij gebruikten Gods heilige ark als mascotte in de strijd. Wanneer je de Heer als gelukspoppetje voor in je auto hangt, en dan met alle gerustheid 140 rijdt of harder is dat God verzoeken. De Heer laat zich niet meeslepen in al onze eigengereide projecten. Je raakt Hem kwijt.

De Filistijnen vereren Dagon in een tempel in Asdod. Dagon is de god van het graan, een vruchtbaarheidsgod zoals alle goden in Kanaan. Hij zorgt voor regen op zijn tijd en voor een goede oogst. Als je aan hem maar genoeg offert, dan ontvang je zegen. Zo gaat het in vele godsdiensten, zo werkt de religie.

Maar het is een onbarmhartig principe. Geef, opdat God geven zal. Mensen putten zichzelf uit in offers, om zekerheid in te bouwen in hun leven. Het is angst. Mensen zijn bang voor goden en mensen. Ze zien alles en iedereen als

bedreiging. Het is ook angst dat de Filistijnen aanvallen, telkens weer. De aanval als beste verdediging, de eerste klap is een daalder waard.

Bij een zege nemen zij het godenbeeld van het verslagen volk mee als overwinningstrofee. De tempel van Dagon is als een prijzenkast, vol met godenbeelden. Zo maken ze die goden en daarmee die andere volken onschadelijk, denken ze.

Stond de Kaäba in Mekka voor de komst van de islam ook niet vol godenbeelden? En Lucas vertelt van een Athene vol tempels, ook voor een onbekende god. Want je kunt nooit weten. Baat het niet dan schaadt het niet.

In hoeverre is ons geloof en onze godsdienstigheid ook op dit principe gebouwd? Op angst en verlangen naar zekerheid? Aan welke goden offeren wij, met de gedachte: je kunt nooit weten... Baat het niet, dan schaadt het niet?

Maar het schaadt wel. De Heer is met je al de dagen, maar Hij laat zich niet meetronen, manipuleren of gebruiken. Zelfs zijn eigen volk kan Hem dan kwijtraken. Want de Heer heeft alle macht in hemel en op aarde, maar Hij krijgt die macht niet uit handen van mensen, maar alleen uit Hemzelf.

Israël de Filistijnen. Ze achtten zichzelf allebei superieur, want God stond aan hún kant. Maar in plaats van een kracht tot behoud werd de Heer een steen waaraan ze zich stootten. Joden, heidenen, we staan allemaal op hetzelfde plan. Je angst verdwijnt alleen door te vertrouwen, dat aan Hem de macht gegeven ís.

Hoe vergaat het de Filistijnen? Dat is voor ons een les.

De ark van de Heer is in Dagon's tempel. Maar als je de Heer in huis haalt moet je wel weten wat je doet. Hén is de macht. Al het meubilair van jouw levenshuis wordt door Hem grondig verplaatst.

Niet de Heer wordt vernederd, maar Dagon gaat op zijn gezicht. Zijn getrouwe gelovigen zetten het beeld weer op z'n plaats. Want zo'n godenbeeld moet het natuurlijk wel van mensen hebben. De hemel lacht erom, zegt Psalm 2.

Het beeld ligt in stukken op de drempel. De priesters durven de drempel niet meer te betreden. Bijgeloof verjaagt de angst niet, maar maakt de angst groter. Je denkt je leven in je hand te hebben, het is juist omgekeerd. Alles loopt je uit de hand.

Ook het volk wordt gestraft. Want de volken moeten leren wat tot hun vrede dient. En dat is niet het opportunistisch godsdienstig landje pik waar zij mee bezig zijn. Het baat niet, het schaadt wel. Want de Heer laat niet met zich spotten. De mensen worden tot spot. Aambeien. Je proeft de joodse humor. De filistijnen doen niks anders dan aan hun achterste krabben, het is beschamend. Ze willen de ark maar al te graag weer kwijt! Maar hoe kom je d'r af?

De filistijnen zitten met een probleem. En zoals altijd, het lijkt onze regering wel, verzinnen ze een politieke oplossing. Ze verplaatsen het probleem en spelen elkaar de zwartepiet toe. Als een heet pannetje dat niemand wil vastpakken wordt de ark doorgegeven, van Asdod naar Gat – maar ook daar aambeien, en van Gat naar Ekron, en zo de vorstendommen van de Filistijnen door.

Want ja, de ark was hun prestige-project, en dat geef je zo gauw niet op. Het is dweilen met de kraan open. Het is een les. Ook voor ons.

Als jij probeert jouw eigen leven in je macht te krijgen, de mensen om je heen naar je hand te zetten, en daarbij meent ook God te moeten gebruiken. Dan valt dit als een boemerang op jezelf terug. Dan keert God zich tegen je. Het is ten diepste alleen maar angst, angst voor de dood, angst om te leven.

Wat is het jammer dat ook in ons land zoveel mensen hun godsdienst zó beleven. Velen nemen hun toevlucht tot allerlei bijgeloof en magie. Ze willen greep op hun leven krijgen, maar het breekt ze bij de handen af.

Wat is het beschamend dat zelfs christenen hun eigen geloof zo beleven. Bewust of onbewust altijd maar bezig om met hun ijver, hun strijden, hun offers God te bewegen, gunstig te stemmen. Opdat het hén wel zal gaan.

Maar geloven in God de Heer, de Vader van Jezus Christus, is juist uit handen geven. Niet je leven in jouw greep houden. Niet begrijpen, vastgrijpen, grijpen, graaien. Niet de hele santenkraam van goden en afgoden in jouw tempeltje zetten, want dan kan je niks meer gebeuren.

Maar loslaten, in Gods handen leggen. We moeten leren leven met vragen die open blijven. Ook vragen van waarom, laat die maar open. Leren leven in de ruimte, een lege tempel waarin ruimte is voor de Heilige Geest. Het is aanvaarden dat als die Geest komt, Hij het meubilair van jouw levenshuis grondig verplaatst. Al jouw afgoden vallen om, en dat jeukt ook wel hier en daar. Het doet soms pijn. Laat het maar gebeuren. Hem ís gegeven alle macht in de hemel en op de aarde, en ook in jouw leven.

Als je de macht uit handen geeft, je overgeeft aan de Heer, dan zul je merken dat Hij met je is, al de dagen. Hij verlost ons van de angst, en leidt je tot de vrede.

Dat geldt voor ons persoonlijk. Dat geldt ook voor de wereld. Ook de volken moeten worden bevrijd uit hun diepe angst. De Heer die goed is voor ons, is ook goed voor de ander. En daarom: zending.

Omdat de Heer die wij kennen via Jezus Christus, wel degelijk ánders is dan de afgoden. Hij vraagt geen offers, Hij is zelf het offer. Je hoeft hem niet te begrijpen, alleen te aanbidden. Hij komt je tegemoet en wil met je gaan.

Dat gunt Hij aan een ieder. Laten we getuigen zijn, hier in de stad, en heel de wereld door. Uitnodigende christenen, opdat mensen zich aan die God overgeven. Zich laten dopen, en een leven lang blijven leren.

Dat geeft rust, zegen, en in alles een diepe vrede. Amen.